

Доклад от Шакир Пашов от Културния комитет на циганското население в кв. „Емил Марков“ София до ЦК на БКП за подобряване на социално-битовото и културно издигане на циганското население

София, 21 юни 1959 г.

ДРАГИ СЪНАРОДНИЦИ И СЪНАРОДНИЧКИ

Културният комитет на Циганското население в квартал “Емил Марков” обсъди Министерското постановление № 238 от 17 декември 1958 година за уреждане въпросите на циганското население в България, разгледа обстойно постановлението, в което са набелязани мероприятията, които сериозно ще подпомогнат за социално-битовото и културно издигане на циганското население в София.

Цигани в квартал “Емил Марков”, където живеят около 130 семейства със закупени парцели от 1928/1930 год., от които повечето са трудово устроени с многодетни семейства и отседнали в София от времето на Освобождението на България заварени са да живеят в следните квартали на София:

- 1/ София
- 2/ Славейков
- 3/ Възраждане

Тогавашните управници бяха ни отредили “свобода”, не искаха да ни „обременяват” с училище, нито да ни “мъчат” с някое изкуство или наука.

Под напора на народната воля катурна се в бездънна пропаст буржоазния строй, а заедно с него и неговата "свобода" -измамна грижа за човека. Остана далеч мрачното минало. Сега народната власт непрекъснато следи с жив интерес и безкористно подпомага културно-просветния развой на циганското население. Тази загриженост на Партията и Правителството ярко личат и от решенията на СГНС, в които са набелязани мероприятията за битовото и културно издигане на циганското население. Открива се небивал до сега широк терен за културно-просветна дейност. Предоставя се на циганското население сумата 100 000 лева за по-нататъшното укрепване и заздравяване на художествената самодейност - обстоятелство, което предполага да се създаде прекрасно условия за много младежи, заети в производството, свободното си от работа време да посветят на

разучаване на пиеси, песни, танци, които ще помогнат културното издигане на своите сънародници, ще разнообразят трудовото си ежедневие и сами ще повдигнат своята култура на по-високо ниво.

Друг пункт в решението на СГНС предвижда създаване на оркестър прототип на унгарските цигански оркестри, на когото ще се възложи задача да оправдае славата на циганската народност в областта на музиката и чрез системно изнасяне на художествени и идейно-издържани концерти да подпомогне културното издигане на циганското население. Гласувана е от СГНС сумата 50,000 лева за създаване на детска музикална школа за децата на циганското население в София, които според наклонността си ще изберат някой инструмент: пиано, акордеон, цигулка, кларнет, тромпет и под надзора на преподаватели -специалисти ще усвоят музикалното изкуство. В резултат на тия решени само след няколко години ще израсне цигански детски симфоничен оркестър ще израсне школуван кадър, който ще бъде гордост както на нас, така и на народната власт за нови трудови победи и във възнаграждението на социализма в нашата прекрасна Родина.

До преди 9 септември 1944 година, на циганското малцинство се гледаше с едно презрение, което бе поставено при крайно неблагоприятни икономически и културно-битови условия. Те бяха напълно изолирани от стопанския и обществено-политическия живот на страната.

Благодарение на ОФ власт, която даде пълна свобода на целия български народ, включително и циганите, позволи им да разгърнат творческите си сили в музикално направление.

По-рано една част от циганите водеха скитнически живот /катунари, а друга част отседнали всенародници като ковачи, подковачи, калайджии и пр.улесняваха селски и градски граждани със своите произведения.

Днес, когато в нашата страна кипи небивал трудов ентузиазъм, ние виждаме, че циганите наред с целия български народ се включват в тоя общ трудов ентузиазъм. Те навлизат масово в производството - във фабрики, заводи и работилници. Създадох се благоприятни условия за прекратяване на техния скитнически живот и ориентирането им към земеделски и занаятчийски труд. С преустрояването на нашето земеделие и

циганското население се включи масово в това преустройство. Много от тях са само занаятчии -ковачи и земеделски работници.

Съзнавайки голямото значение и благоденствие на ТКЗС в страната ни има ТКЗС в България, където да не е включена здравата работна ръка на циганина - занаятчия и трудово-земеделски работници.

Днес ние се радваме на правителството на Отечествения фронт, което даде възможност да завършат техникуми, занаятчийски училища, педагогически и висши учебни заведения и вече имаме инженери, учители, агрономи, лекари, фармацевти и др.

Ежегодно расте нашият кадър, който ще издигне нашия народ, не като цигани, а вече равномерни граждани на НРБ.

ДРАГИ СЪНАРОДНИЦИ,

Нашето отблагодаряване към народната власт ще бъде, като всеки от нас работи неуморно за изкореняване на всички порочни склонности и предразсъдъци, които до сега спъваха културно-просветно издигане и превъзпитание на нашия народ. Приобщим ли трудът си в социалистическото строителство, ние ще направим всичко, което сме били длъжни да направим, както към народната власт, така и към нашия народ.

Наред с това, ние трябва да обърнем голямо внимание и за нашето превъзпитание, за да бъдем годни за това човешко съществуване, което ни се гарантира от новите условия на живот. В нашия народ се крие бисерни заложи, и наш дълг е да извадим от калта, за да могат да блеснат със своята чистота и да осветлят пътя на по-нататък към културен и стопански възход. Това е наш повелителен дълг и ние трябва с цената на всички усилия да го изпълним, защото само така ще докажем, че сме достойни за правата, които сега имаме.

И за това ние имаме повелителен дълг да пазим острожно честта на Партията и народната власт. На всички Ви е известно, че наши сънародници, особено деца, ходят из центъра на Столицата боси, дрипави и нечисти. Вие знаете, че нашата Столица особено сега през лятото е пълна с чужденци от целият свят. Не бива нашите сънародници да дават повод на тези чужденци, виждайки по улиците на София боси и окъсани деца за злословят срещу народната власт.

Тези деца ходят така неспретнато затова, че майките им нямат усет към чистотата и спретнатостта, не си дават труд да ги операт, закърпят и контролират да не скитат на улиците без контрол.

Всеки здрав родител има възможност да си изкара прехраната на семейството си със честен труд, пък и многодетните семейства имат добри условия, тъй като народната власт ги подпомага със специални добавъчни възнаграждения за всяко дете, щом родителите са на държавна служба.

Няма квартал в София, който да няма баня, следователно нашите деца могат да подържат чистотата си, стига да бъде всадено в тях чувството към това. Таксите в баните са нищожни и всеки гражданин може да ги плаща, така че нищо не оправдава майките да пускат децата си да ходят нечисти, техен дълг е да подържат чисто децата и мъжете си, както в жилищата си, за да имат по-приличен вид, да не висят парцали.

Ние трябва да изоставим старите си навици - да не се пазим чисти, да не поддържаме хигиена в жилищата си и да ходим скъсани защото с това причиняваме неприятности на народната власт и Партията към които имаме само едно задължение - да сме дълбоко признателни, да докажем, че имаме съзнанието, че без Партията народната власт, ние и сега бихме били в онази оскърбителна дискриминация, която ни потискаше до 9 септември 1944 година.

АПЕЛИРАМЕ КЪМ ВСИЧКИ ЖЕНИ НАШИ СЪНАРОДНИЧКИ

Поддържайте чисти и спретнати децата и съпрузите си, изкоренявайте от ранна възраст, ако забележите склонност у вашите деца към кражба, лъжа и мързел, сами вие майките давайте личен пример на децата си за трудолюбие, чистоплътност, почтеност в обноските ви с всички, изкореняване на породите кражба и лъжа, за да докажете че сте истински майки и съпруги. Така, вашите деца от година на година ще растат под вашето възпитание и под ръководството на учителите си в народните училища и ще станат достойни граждани на социалистическата ни вещина. Това е ваш повелителен дълг, който трябва добре да се разбере.

